

Sygn. akt I C 265/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2020 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Sidyk

Protokolant: Anna Wywiał

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2020 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.

przeciwko Ł. L.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Ł. L. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kwotę 275 400 zł (dwieście siedemdziesiąt pięć tysięcy czterysta złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, tj. 7% w stosunku rocznym od dnia 1 stycznia 2016 roku, 6,5% w stosunku rocznym od dnia 18 marca 2020 roku, 6% w stosunku rocznym od dnia 9 kwietnia 2020 roku, 5,6% w stosunku rocznym od dnia 29 maja 2020 roku i kolejnymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 22 414 zł (dwadzieścia dwa tysiące czterysta czternaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 265/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Ł. L. kwoty 275 400 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 27 listopada 2014 roku Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników(...) Spółki z o.o. w B. wyraziło zgodę na udzielenie wspólnikowi Ł. L. pożyczki w kwocie 270 000 zł. Następnego dnia, tj. 28 listopada 2014 roku, umowa pożyczki została zawarta na piśmie. Wypłata kwoty pożyczki nastąpiła wraz z zawarciem umowy, w gotówce z kasy Spółki. Pozwany pokwitował odbiór kwoty 270 000 zł stanowiącej pożyczkę w treści umowy w jej § 1 ust. 2. Strony ustaliły, że pożyczka ma zostać zwrócona do dnia 31 grudnia 2015 roku wraz z odsetkami umownymi w wysokości 2% za okres od dnia zawarcia umowy do dnia zwrotu, co daje kwotę 5 400 zł tytułem odsetek umownych. Tak wyliczone odsetki 5 400 zł i kwota pożyczki 270 000 zł stanowią łącznie kwotę dochodzoną w niniejszym postępowaniu, tj. 275 400 zł. Powód w dniu 2 stycznia 2017 roku wystawił notę odsetkową na w/w odsetki umowne za opóźnienie, która została pozwanemu doręczona w dniu 30 stycznia 2017 roku. Pozwany zgłosił przedmiotową umowę pożyczki do opodatkowania oraz osobiście zapłacił kwotę 5 400 zł tytułem podatku od czynności cywilnoprawnych od tej umowy pożyczki. Powodowa Spółka wskazała, że przedmiotowa umowa pożyczki

z dnia 28 listopada 2014 roku została uwzględniona w jej sprawozdaniach finansowych za lata 2014, 2015 i 2016. Wiosną 2017 roku pomiędzy stronami zaistniał spór, jednakże nie mający związku z pożyczką, lecz wynikający z faktu podjęcia przez pozwanego na dużą skalę działalności konkurencyjnej wobec powodowej Spółki. Powód wywiązał się ze swojego zobowiązania wynikającego z w/w umowy pożyczki, tj. wypłacił pozwanemu jako pożyczkobiorcy kwotę udzielonej pożyczki. Pozwany natomiast udzielonej pożyczki nie zwrócił, jak i nie zapłacił odsetek umownych oraz ustawowych za opóźnienie w terminie wyznaczonym w umowie, jak i później w terminie wyznaczonym w wezwaniu do zapłaty, które powód wystosował do pozwanego w dniu 16 maja 2017 roku i które zostało odebrane przez pozwanego w dniu 5 czerwca 2017 roku.

Pozwany Ł. L. w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie I Nc (...) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany zarzucił, że powodowa Spółka nie wypłaciła na jego rzecz kwoty 270 000 zł tytułem pożyczki wskazanej w treści przedstawionych przez nią dokumentów. Pozwany oświadczył, że nie kwestionuje ani faktu powzięcia przez Spółkę uchwał załączonych do pozwu, ani też faktu zawarcia między nim a Spółką w dniu 28 listopada 2014 roku umowy pożyczki na kwotę 270 000 zł, kwestionuje natomiast fakt przekazania mu tej kwoty, a co za tym idzie kwestionuje prawo powoda do żądania zwrotu kwoty 270 000 zł jak i odsetek określonych umową pożyczki i ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku. Pozwany zarzucił, że powodowa Spółka nie przedstawiła dowodu potwierdzającego wypłatę kwoty 270 000 zł na rzecz pozwanego. Pozwany stwierdził, że pokwitowanie stanowi oświadczenie wiedzy, ma charakter dokumentu prywatnego i nie korzysta z domniemania prawdziwości. Ponadto, pożyczka miała być zwrócona w terminie do 31 grudnia 2015 roku, a powodowa Spółka dopiero w maju 2017 roku wystąpiła do pozwanego o zwrot kwoty, która została mu rzekomo wypłacona. Pozwany wskazał, że on i pozostali wspólnicy są rodzeństwem i do 2017 roku relacje między nimi były bardzo dobre. Dopiero w 2017 roku pomiędzy wspólnikami zaistniał konflikt. Pozostali wspólnicy podjęli działania mające na celu uniemożliwienie pozwanemu prowadzenia jego działalności gospodarczej i usunięcie go ze Spółki. W związku z tym podejmują działania, które mają zmusić pozwanego do zbycia udziałów, które posiada w Spółce (k. 81-82).

Ustalenia faktyczne

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. powstała w 2008 roku. Wspólnikami Spółki (...) od początku jej istnienia byli i są nadal K. S., J. L. i Ł. L., będący rodzeństwem. Byli oni również członkami zarządu Spółki. Pozwany Ł. L. pełnił funkcję członka zarządu Spółki do maja 2014 roku, a następnie do czerwca 2017 roku był prokurentem Spółki. Obecnie członkami zarządu Spółki są wyłącznie K. S. i J. L..

/okoliczności bezsporne, a ponadto **dowód** : odpisy KRS(...) Spółki z o.o. w B. (k. 10-13, 376-386), zeznania członka zarządu powoda K. S. (nagranie, adnotacje k. 368)/

W 2014 roku pozwany Ł. L. zwrócił się do brata i siostry z prośbą o udzielenie mu przez Spółkę (...) pożyczki na prywatne cele. W dniu 27 listopada 2014 roku Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Spółki z o.o. w B. wyraziło w formie uchwały nr (...) zgodę na udzielenie wspólnikowi Ł. L. pożyczki w kwocie 270 000 zł. Następnego dnia, tj. 28 listopada 2014 roku umowa pożyczki została zawarta na piśmie. Wypłata kwoty pożyczki pozwanemu nastąpiła w dniu zawarcia umowy, w gotówce z kasy Spółki.

Zgodnie z § 1 pkt 1 umowy pożyczki, pożyczkodawca na mocy niniejszej umowy udzielił pożyczkobiorcy pożyczki pieniężnej w kwocie 270 000 zł. Pożyczkobiorca, tj. Ł. L., w § 1 pkt 2 umowy pokwitował odbiór kwoty pożyczki. W § 2 pkt 1 i 2 umowy, pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu przedmiotu pożyczki w terminie do 31 grudnia 2015 roku; wraz ze spłatą nominalnej kwoty pożyczki, pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić pożyczkodawcy odsetki umowne w wysokości 2%, za okres od dnia zawarcia umowy do dnia zwrotu przedmiotu pożyczki, które stanowią po skapitalizowaniu kwotę 5 400 zł.

Powód w dniu 2 stycznia 2017 roku wystawił notę odsetkową nr (...) na w/w odsetki umowne, która została pozwanemu doręczona w dniu 30 stycznia 2017 roku.

Pozwany zgłosił przedmiotową umowę pożyczki do opodatkowania 2% podatkiem od czynności cywilnoprawnych składając w dniu 11 grudnia 2014 roku deklarację PCC-3 w Urzędzie Skarbowym w K. oraz osobiście zapłacił kwotę 5 400 zł podatku od czynności cywilnoprawnych od tej umowy pożyczki.

/ **dowód** : odpis protokołu nr (...) z dnia 27 listopada 2014 roku Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...) (k. 14), odpis uchwały nr (...) z dnia 27 listopada 2014 roku (k. 15), odpis umowy pożyczki z dnia 28 listopada 2014 roku (k. 16, k. 272, k. 287), odpis polecenia przelewu z dnia 11 grudnia 2014 roku (k. 17), odpis noty odsetkowej nr (...) z dnia 2 stycznia 2017 roku wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 46-47), odpis deklaracji PCC-3 (k. 285-286), zeznania członków zarządu powoda K. S. (nagranie, adnotacje k. 367-369), J. L. (nagranie, adnotacje k. 369-370)/

Obsługę księgową (...) Spółki z o.o. w B. prowadzi (...) Spółka z o.o. w C., której prezesem zarządu jest K. H.. Księgi rachunkowe prowadzone są w systemie komputerowym. Wydatki i przychody z kasy Spółki były i są nadzorowane przez Zarząd Spółki, w związku z tym nie zlecono prowadzenia raportu kasowego. Księgowanie odbywało się w oparciu o dokumenty pierwotne. Treść „zapisów na koncie” odpowiada treści raportów kasowych.

Przedmiotowa umowa pożyczki z dnia 28 listopada 2014 roku została dostarczona do biura rachunkowego i pożyczka została zaksięgowana w księgach rachunkowych prowadzonych w systemie komputerowym pod oznaczeniem RKK-387. Umowa pożyczki stanowiła dokument źródłowy stanowiący podstawę księgowania. Na podstawie tej umowy sporządzono w biurze dokument „polecenie księgowania”.

/ **dowód:** odpis oświadczenia z dnia 22 listopada 2019 roku (k. 280), wydruki dokumentów - zapisy na koncie (k. 263-271), zeznania świadka K. H. (nagranie, adnotacje k. 365-367), zeznania członków zarządu powoda K. S. (nagranie, adnotacje k. 367-369), J. L. (nagranie, adnotacje k. 369-370)/

Przedmiotowa umowa pożyczki z dnia 28 listopada 2014 roku została też uwzględniona w sprawozdaniach finansowych Spółki (...) za lata 2014, 2015 i 2016. Przychody Spółki ze sprzedaży w roku 2014 wynosiły 2 997 942 zł 56 gr. Uchwałą nr (...) z dnia 14 maja 2015 roku Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki (...) postanowiło przyjąć i zatwierdzić sprawozdanie Spółki za rok 2014. Uchwałą nr (...) z dnia 31 maja 2016 roku Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki (...) postanowiło przyjąć i zatwierdzić sprawozdanie Spółki za rok 2015. Udzielono też absolutorium Zarządowi Spółki z obowiązków wykonywanych w 2014 roku i 2015 roku.

Wiosną 2017 roku pomiędzy wspólnikami Spółki zaistniał spór, jednakże nie mający związku z pożyczką, lecz wynikający z postawionego pozwanemu przez Spółkę zarzutu prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec powodowej Spółki. Pożyczka została ujęta również w sprawozdaniu finansowym powodowej Spółki za 2016 roku. W dniu 23 czerwca 2017 roku Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników powodowej Spółki, mimo zgłoszonego sprzeciwu, zatwierdziło to sprawozdanie i nie udzieliło absolutorium Zarządowi Spółki.

Powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 270 000 zł wraz z odsetkami umownymi z tytułu udzielonej pożyczki pismem z dnia 16 maja 2017 roku, doręczonym w dniu 5 czerwca 2017 roku. Pomimo wezwania, pożyczka nie została zwrócona przez pozwanego.

/ **dowód:** odpisy protokołów Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...), odpisy podjętych na nich uchwał, odpisy sprawozdań finansowych zarządu oraz bilansów i rachunku zysków i strat (k. 18-45), odpis wezwania z dnia 16 maja 2017 roku wraz z dowodem doręczenia (k. 48-50), zeznania członków zarządu powoda K. S. (nagranie, adnotacje k. 367-369), J. L. (nagranie, adnotacje k. 369-370), częściowo zeznania pozwanego Ł. L. (nagranie, adnotacje k. 371)/

Ocena dowodów

Oceniając materiał dowodowy Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka K. H. oraz członków zarządu powodowej Spółki K. S. i J. L.. Tworzą one spójną, wzajemnie uzupełniającą się całość i znajdują potwierdzenie w zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym w treści dokumentów prywatnych w postaci m.in.: umowy pożyczki z dnia 28 listopada 2014 roku, protokołów ze zgromadzeń wspólników powoda, uchwał, sprawozdań finansowych, zapisów na koncie.

Zeznania świadka K. H. w kwestiach związanych z prowadzeniem księgowości firmy (...) Spółki z o.o. znajdują też oparcie w zasadach prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera wynikających z przepisów m.in. art. 13, art. 20 i nast. ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2019 roku, poz. 351 ze zm.).

Wymaga podkreślenia, że dowód z dokumentu prywatnego jest samodzielny i jest dowodem, którego moc ocenia sąd według zasad określonych w art. 233§1 k.p.c. Dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie, a więc korzysta z domniemania autentyczności oraz z domniemania, iż zawarte w nim oświadczenie złożyła osoba, która go podpisała. Dokument prywatny nie korzysta natomiast z domniemania zgodności z prawdą oświadczeń w nim zawartych. Nie oznacza to jednak, że nie może stanowić dowodu na to, że podane w nim okoliczności są zgodne z rzeczywistością.

Dokument prywatny jest jednym z dowodów wymienionych w k.p.c. i podlega ocenie tak, jak wszystkie inne dowody. Może stanowić podstawę ustaleń faktycznych i wyrokowania. Podobnie, jak w wypadku innych dowodów, sąd ocenia, czy dowód w postaci dokumentu prywatnego zasługuje na wiarę czy też nie. O materialnej mocy dowodowej dokumentu prywatnego, zależącej od jego treści, rozstrzyga sąd według ogólnych zasad oceny dowodów. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004r. z uzasadnieniem, IV CK 474/03, OSNC 2005/6/113; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008r., III CSK 302/07, LEX nr 398487, OSNC-ZD 2009/2/37; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 lutego 2014 roku z uzasadnieniem, I ACa 290/13, LEX nr 1451726).

Pozwany Ł. L. w toku procesu nie przedłożył żadnych dowodów, które podważałyby treść przedłożonych przez powoda dokumentów prywatnych oraz treść zeznań świadka i członków zarządu powoda.

Sąd nie uznał za wiarygodne zeznań pozwanego w tej części, w której twierdził on, że umowa pożyczki była „fikcyjna”, tj. dotknięta wadą pozorności. Według wersji pozwanego nie chodziło o udzielenie mu rzeczywistej pożyczki, ale ukrycie niedoboru środków finansowych w kasie Spółki, wobec dokonywania przez wiele lat wypłat wynagrodzeń dla pracowników w kwotach wyższych niż wynikające z zawartych z nimi pisemnych umów o pracę. W świetle wszystkich pozostałych dowodów zebranych w sprawie twierdzenia pozwanego nie są przekonywujące. Pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, które potwierdzałyby lub chociażby uprawdopodobniały jego wersję wydarzeń. Poza tym, nie jest wiarygodne, że pozwany jako jeden ze wspólników i wówczas prokurent Spółki, zgodziłby się na podpisanie tego rodzaju umowy pożyczki jako jedyny pożyczkobiorca, z wyłączeniem pozostałych wspólników i członków zarządu. Nie jest również wiarygodne, że w takiej sytuacji przez następne lata, nie starałby się uzyskać potwierdzenia, że pożyczka została spłacona, ale godził się, aby przez kilka lat ciążyło na nim fikcyjne zobowiązanie na bardzo wysoką sumę.

Nawet w 2017 roku, po zaistnieniu konfliktu pomiędzy wspólnikami oraz otrzymaniu noty odsetkowej i wezwania do zapłaty, pozwany nie wystosował do Spółki odpowiedzi, w której powoływałby się na pozorny charakter umowy pożyczki.

Przede wszystkim, należy jednak zwrócić uwagę, że pozwany nie podnosił takiego zarzutu również w sprzeciwie od nakazu zapłaty. W sprzeciwie bowiem nie powoływał się na żadną wadę oświadczeń woli zawartych w umowie, w tym ich pozornosc. Pozwany nie kwestionował w sprzeciwie ważności samej umowy pożyczki, a jedynie podnosił, że nie doszło do jej wykonania, ponieważ Spółka nie wypłaciła mu kwoty pożyczki 270 000 zł.

Rozważania prawne

Stosownie do art. 720 § 1 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w badanym okresie, tj. w listopadzie 2014 roku) przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo

rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zgodnie zaś z art. 720 § 2 k.c. umowa pożyczki, której wartość przynosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Na marginesie należy tylko dodać, że obecnie - w myśl art. 720 § 2 k.c. - umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej.

W niniejszej sprawie ciężar dowodu zawarcia pomiędzy stronami umowy pożyczki spoczywał na stronie powodowej. Przypomnieć trzeba, że zarówno forma pisemna jak i forma dokumentowa są co do zasady formami ad probationem, czyli dla celów dowodowych.

Powód (...)Spółka z o.o. w B. przedstawił w toku procesu dowód z pisemnej umowy pożyczki z dnia 28 listopada 2014 roku na kwotę 270 000 zł wraz z zawartym w jej treści pisemnym pokwitowaniem odbioru tej sumy pożyczki przez pożyczkobiorcę. Pozwany nie wykazał, aby pożyczka została zwrócona. Przedmiotowa umowa pożyczki w powiązaniu z pozostałymi dowodami zebranymi w niniejszej sprawie, które Sąd uznał za wiarygodne, dają podstawę do stwierdzenia, że powód udowodnił swoje roszczenie zarówno co do zasady jak i wysokości.

Z tych względów, na podstawie art. 720 k.c., art. 455 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c., Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 275 400 zł (należność główna w kwocie 270 000 zł oraz odsetki umowne - kapitałowe w kwocie 5 400 zł) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Termin spełnienia świadczenia w tym wypadku wynika z umowy. Stosownie bowiem do §2 pkt 1 i 2 umowy, pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu przedmiotu pożyczki w terminie do 31 grudnia 2015 roku.

Koszty procesu

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 7) i § 10 ust. 2 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm.).

Na zasądzone koszty procesu składają się: opłata od pozwu - 3 443 zł (cała opłata wynosiła 13 770 zł, jednakże $\frac{3}{4}$ opłaty, tj. kwota 10 327 zł została zwrócona powodowi przez Sąd z urzędu przed przywróceniem terminu do wniesienia przez pozwanego sprzeciwu k. 51, 56, 60, 62), koszty zastępstwa procesowego za pierwszą instancję - 10 800 zł, opłata od pełnomocnictwa - 17 zł (k. 9), opłata od zażalenia - 2 754 zł (k. 215), koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym - 5 400 zł. Razem - 22 414 zł.